

Hvordan er det å ha demens?

Inn på turet- samling i Nittedal 06.04.2022

Signe Tretteteig, sykepleier ph.d, bonde og spesialrådgiver i Aldring og helse

Aldring og helse
Nasjonalt senter

Hva er demens?

Demens er fellesbetegnelsen på flere hjernesykdommer som medfører kognitiv svikt og andre funksjonstap som påvirker evnen til å klare seg selv i dagliglivet.

Den mest vanlige årsaken til demens er Alzheimers sykdom (60-70 prosent) (WHO, 2020).

Hvor mange har demens?

- ◆ Om lag 101 000 personer lever med demens i Norge i dag.
- ◆ Det forventes mer enn en dobling i Norge innen år 2050 på grunn av økende antall eldre.
- ◆ 50 millioner har demens på verdensbasis.

Alzheimers sykdom

Tidlige symptomer

Alzheimer starter snikende og utvikler seg gradvis. De første symptomene kan være temmelig vage. Typiske tegn er problemer med å huske noe som nettopp har skjedd. Noen strever med å finne riktige ord. Evnen til å holde rede på tiden og til å finne frem på steder man tidligere var kjent, kan også bli dårligere.

Arvelighet

Den vanligste varianten av Alzheimers sykdom, som utvikles etter 65 år, er ikke en arvelig sykdom, men det er likevel slik at risikoen for å få Alzheimers sykdom øker noe hvis nære slektninger har sykdommen. Det er bare noen få og sjeldne varianter av Alzheimer som er arvelige.

Årsak

Det forskes mye på Alzheimers sykdom, men vi vet fremdeles ikke sikkert hva som er årsaken. Det er påvist opphopning av spesielle proteiner i hjernen, som vi tror kan ødelegge cellenes evne til å sende signaler og siden føre til at cellene dør. Størstedelen av behandlingsformene som studeres, går ut på å fjerne eller hindre at disse proteinene dannes.

Utbredelse

Rundt 60 prosent av alle med demens har Alzheimers sykdom. Både yngre og eldre kan få Alzheimers sykdom, men den er absolutt mest vanlig hos eldre.

Hvordan oppleves det å ha demens?

Ingen er like. Ingen situasjoner er like.

Opplevelse:

- ◆ Kan true personens opplevelse av verdi og mulighet til å bestemme over eget liv.
- ◆ Skape frykt for fremtiden.
- ◆ Gi bekymring for å bli avhengig av andre.

Påvirkes av:

- ◆ Alder og sivil status.
- ◆ Demenssykdom – APSD?
- ◆ Grad av innsikt.
- ◆ Hvor i sykdomsforløpet personen er.
- ◆ Helsetilstand og andre sykdommer.

Mestringsstrategier

- Indre: Bruke humor til å håndtere en vanskelig situasjon. Le i stedet for å gråte.
  - ◆ Ytre: Sosial- og emosjonell støtte: hjelp til å mestre situasjonen og takle de økende kravene.
- 1) Fortsette og holde på rutiner og vaner.
  - 2) Gjøre tilpasninger slik at en kan klare kravene fra situasjoner.
  - 3) Akseptere situasjonen.
  - 4) Unngå vanskelige situasjoner.

Hva kan påvirke personens opplevelse?

- ◆ Kunnskap: Lære om utfordringer og mulige mestringsstrategier.
- ◆ Personlige egenskaper: Hvordan takler jeg sykdom og utfordringer?
- ◆ Nettverk og sosial støtte: Hvem har jeg rundt meg? Har de kunnskap om demens?
- ◆ Fysiske omgivelser: Hvordan er det å leve med demens der jeg bor?
- ◆ Oppfølging og tjenester fra kommunen.

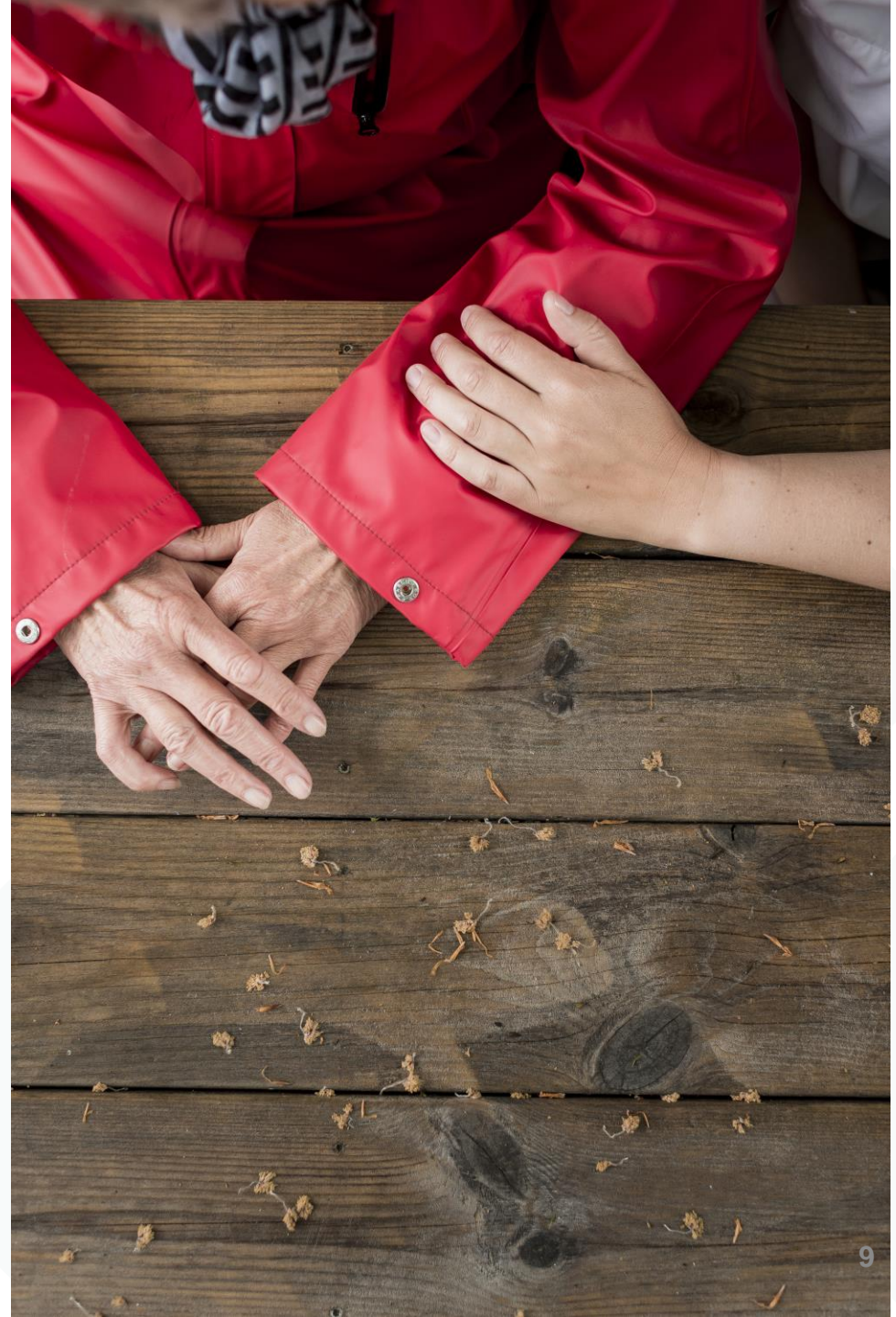
Hva er deres erfaringer?

Hva kan vi gjøre for å støtte personer med demens?

- ◆ Få kunnskap om demens. Kunnskap gir trygghet!
- ◆ Vis forståelse.
- ◆ Gi mulighet til å fortelle hvordan det er å være dem.
- ◆ Gi bekreftelse på ting de (fortsatt) mestrer.
- ◆ Si at de er viktige i fellesskapet.
- ◆ Gi trøst og fysisk nærhet der det er naturlig.

Nytt e-læringskurs

Hva er demens?

Leksjoner

- Introduksjon til kurset
- Leksjon 1. Den første mistanken
- Leksjon 2. Fakta om demens og de vanligste demenssykdommene
- Test deg selv - Leksjon 1 og 2
- Leksjon 3. Basal demensutredning
- Leksjon 4. Hvordan forstå APSD?
- Leksjon 5. Oppfølging i kommunen
- Test deg selv - Leksjon 3 til 5

Lykke til!

www.aldringoghelse.no

<https://edu.aldringoghelse.no/>

Signe.tretteteig@aldringoghelse.no

Tlf. 90108938

